

Mia Vaerman

Dossier: Theater Aan Zee 2025

Leestijd 5 — 8 minuten

IKWILHETENIKWILHETNU! Ode aan de democratie – Simone Milsdochter

Een noodzakelijke herinnering

Zijn het de spitse oneliners of is het haar schelmse gebarentaal die de gortdroge stof – staatshuishoudkunde! – zo licht verteerbaar maakt? Simone Milsdochter schreef en speelt *IKWILHETENIKWILHETNU! Ode aan de democratie* als een gedreven docente die haar vak door en door beheerst. Een stevig lesuur democratie krijgen we. Soms wat erg didactisch, maar onmiskenbaar urgent.

De voorstelling speelt in een klein auditorium. Perfecte setting. De ruimte lijkt wel een kopie van het beroemde schilderij met de les vivisectie door de zestiende-eeuwse anatoom Andreas Vesalius, maar nu staat er een andere soort presentatietafel klaar: hoog, smal en van lichtgekleurd hout. Op een tafeltje ernaast staan verschillende houtstukken ter grootte van yogablokken. In de volgende zestig minuten zal Milsdochter van aan de pupiter de grondbeginselen van de democratie uiteenzetten. Met behulp van die houtblokken, met handen en voeten én een berg inzet. Ze heeft een missie.

DEMOCRATIE VOOR DUMMIES

Maar eerst schudt ze ons publieksbrein wakker met een synapsen-stimulerend spelletje: *Shoot the Rabbit*. Met je ene vuist en twee vingers vorm je oren en kop van het konijn, met je andere hand vorm je een pistool. En dan moet je switchen, van de ene hand naar de andere, en terug. Ik oefen sindsdien elke dag (Tip voor leraren!), Milsdochter is er een krak in.

“Milsdochter houdt elke concrete politieke realiteit met opzet buiten haar discours – polariseren moet ze absoluut vermijden – maar als toeschouwer leg je vanzelf de link.”

Volgt een exposé over de drie staatsvormen die de geschiedenis van de mensheid heeft gekend. Met één man aan de leiding krijg je een monarchie, die kan omslaan naar een tirannie; met enkele personen start een aristocratie of in slechte tijden een oligarchie; met iedereen (het volk heet dat dan) krijg je een democratie. Dan ligt weer de *ochlocratie* op de loer: een staatsbestel waar meningen en emoties de overhand krijgen. Is dit waar we vandaag staan? Milsdochter zegt het niet met zoveel woorden. Ze houdt elke concrete politieke realiteit met opzet buiten haar discours – polariseren moet ze absoluut vermijden – maar als toeschouwer leg je vanzelf de link. Met de blokken erbij, die elk hun eigen herkenbare vorm en inkervingen hebben, doet ze alles uit de doeken. Ik

Engelse theatergroep een gecondenseerde versie van alle Shakespeare-stukken. Het werkt hier in de aula even helder.

“Democratie en theater, vertrekken allebei vanuit de dialoog, en allebei draaien/vragen om geduld en empathie. Luisteren naar elkaar en tot een consensus komen. Tolerantie voor uiteenlopend denken.”

Met geduld en didactische herhaling brengt Milsdochter ons de basis bij. Democratie voor *dummies*. Zeer herkenbaar allemaal, maar het is zoals bij kunstgeschiedenis en elke andere vorm van onderwijs: om de zoveel tijd moet je de grote lijnen opnieuw doornemen. Ons de essentie van de democratie laten herontdekken blijkt verrassend zinvol. Er gaat schoonheid en hoop van uit. Tussendoor stapt Milsdochter tot voor haar lessenaar en duwt ze met theatrale inzet de stof nog dieper bij ons binnen. Dat onze (westerse) democratie gelinkt is aan theater, verduidelijkt ze. Allebei, democratie en theater, vertrekken vanuit de dialoog, en allebei draaien/vragen om geduld en empathie. Luisteren naar elkaar en tot een consensus komen. Tolerantie voor uiteenlopend denken.

Simone Milsdochter poneert zonder enige twijfel dat onze Europese democratie voortvloeit uit onze specifieke manier van denken, discussiëren en dialogeren. Ooit werd ik uitgejouwd door Rachida Aziz met 'You're a teacher and you're a liar', omdat ik voorzichtig iets suggereerde van dezelfde strekking. 'De la discussion jaillit la lumière' stond in mijn humaniora op het bord. Wat niet wegneemt dat in andere delen van de wereld de democratie nog eerder werd ingevoerd, misschien wel vanuit een ander vertrekpunt? Voer voor discussie.

NOG VOER VOOR DISCUSSIE

Wanneer het instrueren even te intens wordt, stopt Milsdochter en zet ze een streepje muziek op (Nog een tip voor leraren!). Nadat ze heeft ingezoomd op ons koddige Belgische bestuursstelsel (drie taalgemeenschappen, zes parlementen en zes regeringen) zoekt ze uit waarom het vandaag zo fout loopt met die democratie. Ze reikt een reeks oorzaken aan: internet en massamedia, diversiteit door immigratie – ze legt het omzichtig uit terwijl ik mijn hart vasthoud voor mogelijke reacties uit de zaal, maar niemand geeft een kik. Er zijn nog meer redenen te bedenken (geopolitieke onrust, klimaatopwarming en de politieke onwil om daar iets aan te doen, groeiende ongelijkheid tussen arm en rijk, ...). Bedreigingen alom.

Ook Milsdochter vreest voor uitholling van ons huidige bestel. Maar, en nu wordt de voorstelling echt boeiend, ze reikt een weerbare visie aan: 'Misschien laat de democratie ons niet in de steek, maar wij de democratie.' 'We houden allemaal van democratie, maar we haten politiek.' Onze 'bol.com-mentaliteit' (geniale vondst) is als *fastfood* die nooit helemaal vult, zegt ze. We willen alsmaar meer en meteen. Daarin schuilt de kracht van de voorstelling: een perspectief dat de onmacht doorbreekt, omdat Milsdochter de oplossing terugbrengt bij ons – wel ja: het volk. Ze biedt daarmee hoop en zin en geeft ons tussendoor een pedagogische tik. Zo zijn goeie docenten.

David Van Reybrouck schrijft over de oude patriarchen in *The Guardian*, Anton Jäger stelt in *The New York Times* Europese (economische) keuzes in vraag, Paul Verhaeghe wijst in zijn kleine boekje *Wijsheid* op het belang van wijsheid naast kennis. Een boel mensen zoeken naar manieren om de maatschappelijke crises aan te pakken. En Simone Milsdochter brengt een ode aan de democratie. In een masterclass zonder microfoon of PowerPoint, met begeestering én met humor. Soms al te vlot, maar ik beseft dat ik de leerstof toch verdomd goed heb meegekregen.

Een dag na de voorstelling vertelt een dertigjarige me toevallig dat hij vooral burgereducatie heeft gemist op school – weg met al die zinloze papegaaienstof, zegt hij. Ik werp tegen dat ik geloof in een flinke dosis theorie, filosofie en andersoortig kritisch denken. Voor alle studenten, in elke opleiding. En ik bedenk dat *IKWILHETENIKWILHETNU!* een goed begin zou zijn in elke klas, in

herinnering'.

KRIJG JE GRAAG ONS PAPIEREN MAGAZINE IN JOUW BRIEVENBUS? NEEM DAN EEN ABONNEMENT.

REGELMATIG ONZE NIEUWSTE ARTIKELS IN JOUW INBOX?
SCHRIJF JE IN OP ONZE NIEUWSBRIEF.

e-mail

JE LEEST ONZE ARTIKELS GRATIS OMDAT WE GELOVEN IN VRIJE, KWALITATIEVE, INCLUSIEVE KUNSTKRITIEK. ALS WE DAT WILLEN BLIJVEN BIJEN IN DETOEKOMST, HEBBEN WE OOK JOUW STEUN NODIG! STEUN ETCETERA.

RECENSIE

12.08.2025

RECENT VERSCHENEN

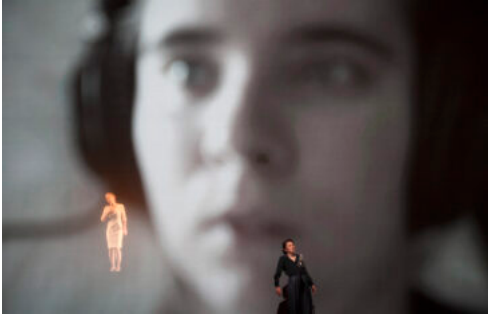

IN MEMORIAM

Redactioneel *Etcetera* 182

Zoë Ghyselincx

Wegkijken, of juist niet

De dood op de westerse scène: een geschiedenis

Klaas Tindemans

HISTORIEK
PARTNERS

REDACTIE
CONTACT